

بازگشایی خط ریلی نخجوان؛ دروازه ورود به قفقاز

تغییرات ناشی از جنگ اخیر قره‌باغ و تلاش بازیگران منطقه‌ای برای بهره‌برداری از موقعیت پیش‌آمده به نفع خود، ارتباط ریلی منطقه شمال‌غرب کشورمان با جمهوری خودمختار نخجوان را به عنوان دروازه ورود به قفقاز جنوبی و اوراسیا دوچندان کرده است.

به گزارش آران نیوز به نقل از ایرنا، منطقه قفقاز از زمان های جدایی این منطقه از ایران در جنگ با روسیه در اوایل قرن سیزدهم شمسی تا امروز برای کشورمان اهمیت راهبردی داشته است، اما جایگاه آن بعد از فروپاشی شوروی سابق در اوایل دهه ۱۳۷۰ شمسی و به ویژه بعد از جنگ اخیر ۴۵ روزه باکو و ایروان و تغییرات سرزمینی ناشی از آن، در معادلات منطقه ای و حتی بین المللی دوچندان شده است.

اهمیت توجه بیشتر به تحولات بعد از جنگ اخیر قره باغ، به ویژه زمانی آشکارتر می شود که بدانیم ترکیه در تلاش است تا با ساخت یک خط راه آهن جدید، قارص را به ایغدیر و نخجوان وصل کند؛ اجرایی شدن این طرح با توجه به یکی از اصول قرارداد آتش بس میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان مبنی بر ایجاد مسیر ترانزیتی بین جمهوری خودمختار نخجوان و سرزمین اصلی به طول ۴۰ کیلومتر و عرض حدود ۱۵ کیلومتر، می تواند زمینه ساز اتصال ریلی ترکیه به جمهوری آذربایجان و دستیابی به مزیت های ویژه اقتصادی و به تبع آن امنیتی برای آنکارا باشد.

این در حالی است که نه ترکیه و نه روسیه به عنوان مدعیان نقش آفرینی در معادلات قفقاز، هیچ یک به اندازه ایران مرز زمینی با جمهوری های آذربایجان و ارمنستان ندارند و همین امر اهتمام ویژه برای احیای ارتباط ریلی کشورمان با این ۲ کشور قفقاز جنوبی را ضرورتی غیرقابل اغماص می کند؛ به عبارت دیگر ایران باید از بستر آماده خط آهن جلفا با انبارهای منحصربفردش در منتهی الیه شمال غرب کشورمان در حاشیه رودخانه ارس که روزگاری بزرگ ترین پایانه وارداتی و صادراتی کشورمان محسوب می شد و بعد از فروپاشی شوروی سابق به اغما رفت، برای ارتقای جایگاهش در تعامل با جمهوری های آذربایجان و ارمنستان بر بستر توسعه تجارت و بازرگانی از طریق ارتباط ریلی نهایت استفاده را کند. در تبیین بیشتر این موضوع، اشاره به این نکته نیز ضروری است که اتصال ریلی جلفای ایران به جلفای جمهوری نخجوان به عنوان نقطه آغازین ارتباط ریلی کشورمان با خط آهن قفقاز جنوبی، سرمایه گذاری خاصی نیاز ندارد، زیرا این خط از دهه های قبل وجود داشته و در زمان حاضر نیاز به فعال سازی مجدد از سوی طرفین دارد؛ البته خط آهن حاشیه شمال رودخانه ارس که از خاک جمهوری های آذربایجان و ارمنستان و جمهوری خودمختار نخجوان می گذرد، در جنگ نخست قره باغ دچار آسیب شده که به سهولت قابل مرمت و بازسازی است.

با درک این مهم بود که وزیر راه و شهرسازی کشورمان در سفر یک ماه قبل خود به تبریز بر ضرورت بازگشایی مسیر ریلی نخجوان تاکید کرد و وزیر امور خارجه کشورمان نیز در سفر منطقه ای خود از این خط بازدید کرد؛ برآیند این اتفاقات نشان می دهد که بازگشایی خط ریلی نخجوان به عنوان دروازه ورود به قفقاز جنوبی و دستیابی به بازار اتحادیه اوراسیا، برای کشورمان نه یک انتخاب، بلکه ضرورتی با ابعاد سیاسی و امنیتی دارد.

اهمیت بهره گیری از فرصت پیش آمده در معادلات قفقاز جنوبی با بستر اتصال ریلی به اندازه ای است که حجت الاسلام و المسلمین محمدعلی آل هاشم، نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی و امام جمعه تبریز نیز با اشاره به نقش بی بدیل حمل و نقل ریلی در حمل بار و جابجایی مسافر، بر استفاده از موقعیت ایجاد شده و بازگشایی مسیر ریلی جلفا - نخجوان به منظور افزایش همکاری ها تاکید کرد.

محمدرضا قربانی، مدیرکل راه آهن آذربایجان نیز با اشاره به موقعیت راهبردی این اداره کل در همجواری با ترکیه و جمهوری خودمختار نخجوان و نقش بسیار موثر آن در تامین نیازهای اساسی کشور از طریق مرز ریلی منطقه آذربایجان در هشت سال دفاع مقدس، بر لزوم تلاش برای بازگشایی خط ریلی نخجوان به عنوان کلید دسترسی ایران به قفقاز جنوبی و اوراسیا تاکید کرد.

نکته دیگری که اهمیت مضاعف به بازگشایی خط ریلی نخجوان می دهد، سیر صعودی تجارت ایران با بازار اتحادیه اورسیاست، به گونه ای که بنا بر اعلام مسوولان ارشد، مبادلات جاری ۲ طرف در هشت ماهه امسال ۱۴ درصد رشد را تجربه کرده و ادامه این روند در سیاست های کلان کشور جای دارد.

با این نگاه بود که وزیر راه و شهرسازی با اشاره به اهمیت مسیر ریلی بین ایران و جمهوری خودمختار نخجوان، بر ضرورت تلاش برای بازگشایی این مسیر در سریع ترین زمان ممکن تاکید کرد.

محمد اسلامی افزود: راه آهن تبریز و منطقه آذربایجان یک مسیر بسیار مناسب برای ارتباط با خط آهن اروپا و شمال قفقاز است که اخیرا بر اساس تفاهم نامه ای سه جانبه بین ایران، روسیه و جمهوری آذربایجان با بازسازی آن می توان مسیر ریلی نخجوان را بازگشایی کرد.

وی اظهار کرد: آذربایجان شرقی به دلیل موقعیت خاص جغرافیایی و ویژه در وزارت راه و شهرسازی، یک منطقه کانونی ترافیکی برای ترانزیت کالا و مسافری به شمار می رود و از این جهت پروژه های زیادی را تا پایان دولت برای بهره برداری داریم.

آذربایجان از بن بست خارج می شود

استاندار آذربایجان شرقی بازگشایی خط ریلی ایران به کشورهای همسایه شمال غرب را برای خارج شدن استان از بن بست ارتباطی ضروری دانست و بر ارائه طرح توجیه اقتصادی این موضوع از سوی دستگاه های مسوول استانی به وزارت امور خارجه تاکید کرد.

محمدرضا پورمحمدی با اشاره به بازدید وزیر امور خارجه از مرز ایران و نخجوان، اظهار داشت: هدف اصلی دکتر ظریف از این بازدید، بررسی امکان بازگشایی خط ریلی جلفا و نخجوان بود که نقش بسیار مهمی در رونق اقتصادی منطقه خواهد داشت.

وی افزود: با توجه به مسوولیت جدید استان برای توسعه روابط با جمهوری آذربایجان و مشارکت در بازسازی قره باغ، گشایش این مسیر ریلی فوق العاده اهمیت دارد.

پورمحمدی خاطر نشان کرد: موضوع بازگشایی این خط ریلی را هفته آینده در نشستی با وزیر امور خارجه مطرح و طرح توجیه اقتصادی این موضوع را که از سوی دستگاه های مسوول استانی تهیه می شود، ارائه خواهیم کرد.

استاندار آذربایجان شرقی با اشاره به اثرات بازگشایی خط ریلی ایران با کشورهای همسایه شمال غرب، یادآوری کرد: تحقق این امر از نظر ارتباطات تجاری و دسترسی به بازار منطقه اوراسیا همچنین صرفه جویی در هزینه های حمل و نقل کالا به کشورمان تأثیر بسزایی خواهد داشت.

وی با بیان اینکه تحقق این موضوع نیازمند رایزنی های سیاسی و توافق با کشورهای همسایه است، افزود: پس از توافق های لازم، تقویت زیرساخت های ریلی در داخل کشور را

